

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 7. Versatur hæc lex circa bonum honestum: Deus enim tui sollicitus est nonoris actus est, offensam remittere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

§. 7. *Verfatur hac lex circa bonum honestum: Deus enim tui sollicitus est honoris, & magis honoris actus est, offensam remittere.*

27 **I**terum commolamus bolum hunc & denuo videamus, quæ diximus, hoc Domini mandatum non tantam non præiudicare honori, sed potius illum promovere: fortior & virgenter ratio Duelli hæc est, quod si quis iniuriis facillitus ultionem de iis non exigat, nec se exoneret per parem contumeliam obillatam sibi offensam, sed disteria surda aure pertranfite, & persecutiones, quasi vincit manibus & vecors animi perferre sit paratus, honori suo derogat: hoc enim facto, se pusillanimum, locordem, proiectum, gallinam, & fracto animo virum denotat: hoc iudicio notat mundus eos, qui libidine vindictæ non animantur; unde ortum commune proverbum: talis manet obligatus, honor eius oppignoratur. Huic duo oppono. Primum: hoc nostrum est infortium, nisi melius dixerero, hæc nostra est impudentia, quod tantum vt Deo non obediamus, & ea omittamus, quæ nobis præcipit, in medium honorem nostrum adducamus & eum præ oculis habeamus.

7. **O** Vinam, Christiani, honorem hunc sem- Non est: per præ oculis haberetis, vt nulla peccata com- honorifi- mitteretis, quæ facitis, & contra honorem vestrum militant. Dicit tu mihi, qui eo le viuere. stimulo adeo pungentis: an honorificum est tam profanam vitam ducere, qualem ducis, perturbando viduam, provocando maritatum, puellæ virginis honorem maculando? An honorificum, tam pulchre deditum, ventri feruere, epulonem viuere? cuius actionum regula appetitus sic deordinatus est ac potus, ac si irrationabile brutum aleres. An honorificum, concubinatus fordibus inquinari; quo uxorem propriam exuomis conficis angustis, bona dissipas, amicum tuum exulceras, Rempublicam scandalizas? An honorificum, ita agere, vt agis, tot mendaciis, dolis, fraudibus, decipulis pauperculum circumvenire, eiusque sanguinem vsuris & onerosis contractibus exhaurire sanguis sugam? An honorificum ita incedere vt incedis, mille vanitatibus & lufibus occupatus, bona tua immodico consumers luxu, debitis non satisfaciens, opera-

rio debitam detrahens mercedem, testamenti patris tui exonerati non intendens defraudator? qua ratione tibi honorem concilias ex eo quod, quæ tibi Deus præcipit, omittas, potius per hoc eum tibi comparas.

Dico Secundo. Hoc quod neruose & subtiliter profequitur Diuus Chrysostomus. Non vult Deus honoris tui vllum detrimentum, quin potius, non tibi tantæ curæ est illum factum testumque conseruare, sicut illi, vt eum tu conserues. Perlege totam eius sanctissimam legem, tam antiquam Moyfi, quam nouam Sancti Euangelii, & licet reperias, quod Deus a suis aut petierit, aut petat, quicumque voluerint ei amicitia coniungi, aut seruitio famulari, relinquunt patrem, matrem, fratres, sorores, amicos, campos, vineas, bona, honores, ac forores, amicos, campos, vineas, bona, honores, adhuc autem & animam suam, nullibi inuenies, quod vnquam voluerit, vt honoris estimationem abiecerit, quinimo eius semper voluntas illa fuit, vt summopere sint solliciti pro eiusdem immunitate, magis quam pro thesauris infortis: *Curam habe de bono nomine: hoc enim magis permanebit tibi, quam mille thesauri pretiosi, & magni.* Eratio loco: *Ne des alium honorem suum.* Quinimo quicumque ex cordis sinceritate Deo querit deseruire, non confundetur, non contemnetur, vt vilis & abiecti animi peripsema. *Qui credit in eum, non confundetur.* Non sibi in seruos Deus adscribit faciem populi, homines abiectos, & ab omnibus vt viles reiectos, terræ filios sed bonæ fidei, magnanimos, honoratiores quos mundus colit. Tales omnes vidit Dauid tanto ab omnibus honore exceptos, vt modum excedere videatur: *Mihi autem nimis honorificatus sunt amici tui, Deus.* Hoc supposito ait Diuus Chrysostomus ne timeas, quod Deus tibi sit præceptorus, ea quæ vergant in tuum dedecus aut infamiam: nullatenus, quinimo hoc, quod à te exigis, in magnam tui cedit estimationem. Porro diabolus turbat & intellectum obæcat, mundus suis sulgetris & tonitru mentem tuam obnubilat terrenis phantasmatibus, & id agie, vt id tibi videatur nocium & indecorum, quod tibi maxime est emolumentum & honoris. Hoc optime nouerat Propheta Regius in Psal. 118. *An quo nihil præter eminentiam Diuine tractat legis, & quo laetius excurrit, eo altioribus sceter mysteriis hunc psalmum vocat Diuus Augustus. Psalmum magnum.* Ait ergo Dauid: *Amplius apprehendimus.*

meum, quod suspicatus sum, quia iudicia tua incun-
 da. Domine, hoc omnibus profus obuium
 & certum evasit, mandata tua cordi esse per-
 III. Nihil
 Dnus
 paxci-
 pit in
 no-
 strum
 dede-
 cus.
 Gen. 1.
 III. Nihil
 Dnus
 paxci-
 pit in
 no-
 strum
 dede-
 cus.
 Gen. 1.
 IV. Simi-
 ludo.

incunda: *Incuncta tua incunda*. Hoc nomen (*Incun-*
da) in Hebraico sonat, *Tobini*, quod Divus He-
 ronymus transfert (*Bona*) ex verbo Iob, quod sig-
 nificat bonum absolute, hoc est, quod in se nul-
 lam includit rationem mali, quæ ei possit ob-
 iici. Sic accipi ut in hac sententia: *Vidit Deus lu-*
cem, quod esset bona. Sunt mandata quædam
 bona, plenis buccis, & cunctis manibus, hoc
 est, in se continent omnes rationes boni utilis,
 delectabilis, & honesti, ideo ad hoc signifi-
 candum transiit nostra vulgata (*Incunda*, quia
 bono proprium est iustificare, & ille perfecte
 & pleno gaudio huius est, qui omnem plenè
 boni possidet rationem. Sic se res habet, o Do-
 mine: porro turbat me suspicio quædam oppro-
 bii & dedecoris. *Cyprobitum, quod suspi-*
catus sum. Suspicio, timor quidam est; qui in
 corde tuo exurgit, & te diuexat ex dictis, in-
 certisque iudiciis.
 Est tibi guttus aqualis præclarissimus, in-
 geniose & magnis sumptibus erectus, a pro-
 genitoribus tuis, quem ut opus coronarium
 aut vel argenti purgato incluserunt, approba-
 tus hic à certioribus auri examinatoribus, ad co-
 tem b. s. tertio millies reuocatus, & ad faco-
 ma appensus. Venit nescio quis nequam im-
 peritus Alchimista, hinc nititur tibi persuadere
 magnam artem latere in purificandis metallis,
 iuxta regulas suas & præcepta purificandi me-
 talli aut quavis alia in sublimatorio, fascinat
 mentem tuam, afferit argentum illud multa
 commixtione pollutum, rubigine corroden-
 dum, nec in aurificum officinis ut legitimum
 recipiendum. Adest alius talis, & hoc idem
 confirmat, qui te turbet regulis quas communi-
 ter seruant aurifices vulgares. Eorum dicta
 suspicionem quandam tibi pariunt, quæ te adeo
 contrahit, ut, licet probe scias argentum hoc
 esse excoctum & obryza, nihilominus inter
 diuersas opiniones distrabaribus de veritate dubi-
 tus. num verum, non falsum.
 Quæ auri pars vel argenti tam purificata,
 defæcata, ut lex Dei, quæ Divina eius man-
 data complectitur: *Quale argentum? quam ob-*
ryzum? hoc ipsum iudicat Rex propheta: Eloquia
Domini, eloquia casta, argentum igne examina-
tum, probatum terre, purgatum septuplum. Elo-
 quia (inquit) Domini & mandata eius casta sunt
 id est, pura, defæcata, nullis fordibus,
 nullis maculis inquinata, quibus non solum

non inficiuntur, sed nec illas quidem permit-
 tunt, ut aliorum legislatorum mandata. *Elo-*
quia casta. Sunt obryza, in pectore Dei Di-
 uini amoris igne purificata, quo nos ardenti-
 us amat, quam ipsi patres nostri, addo & nos
 ipsi nos, ac proinde patet, quod nobis nihil
 aliud optet, nec præcipiat, nisi quod in nostrum
 tendat honorem & utilitatem. *Ignis examinatus*,
 sunt in terra examinata ab examinatorebus fi-
 delissimis & certissimis: illos dico Patriarchas,
 Prophetas, Apostolos, Martyres, Doctores,
 Confessores, & Sanctos præclarissimos, &
 viros illos, qui absque villo errore de illis cen-
 suram tulerunt, qui optime noverant, in quo
 consisteret ratio veri boni, honor fecerunt, &
 solidum emolumentum.

Hec credit Bellarminus intelligi per (*Proba-*
tum terre). Iam centies millies probata & con-
 firmata a est eius bonitas per acta Patriarcharum,
 opera & doctrinam Prophetarum, exempla
 Apostolorum, Martyrum triumphos, Do-
 ctorum sapientiam. Hoc est *Purgatum septu-*
plum. Ita ut iam securus sim Domine, ait Da-
 uid: quod *Iudicia tua incunda*. Nihilominus
 prodeunt Alchimistæ suis alchimiis & verifi-
 militudinibus quas faciunt in ipsis metallis, &
 hoc quo ad exteriorem tantum apparentiam in
 oculis hominum, de exteriori solum cortice
 seu superficie solliciti. Dicit vnus, non be-
 ne conuenire homini ad dignitatem erecto
 cum ceteris de turba se componere. Ait al-
 lius, magnam esse obsecrationem patienter
 sufferre tum, qui te incompositis verbis in-
 honorat. Alter vero protestatur: hoc minus
 estimari apud eos, quos mundus magni facit,
 manum non attollere, contra eum, qui te
 petulanti lingua momordit. Adest alter, ia-
 cturam fidei & animositatis suæ eum pati, qui
 leuiter percolat injuriam ab aliis illatam, nec
 ex ea sibi querit vltionem. O Domine mi,
 queritur Dauid: ut certum semper existimati,
 tam bona esse mandata tua, ut eorum obser-
 uantia totius boni omnem includat rationem:
Iudicia tua incunda. Verumamen, opinioes
 illorum mundi amatorum, excitant mihi, nescio
 quam sinistram suspicionem: dedecus esse,
 reputari opprobrium, adferre damnum, eorum
 obedientiam. Non me conuincat hoc suspi-
 cionis iudicium: *Ampius opprobrium meum quod*
suspicatus sum. Cortinam discinde, aufer vm-
 braculum, ut legis tuæ videant oculi mei me-
 dullam interiorem, & inueniam in ea bonorum
 affluentiam, mirabiles profectus, gloriosos

Psal. 118. triumphos, & caelestes delicias. *Rouela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua.* Hoc à Deo requiramus & hæc omnia in tota eius lege nos inuenisse gaudebitus.

VI. Consequenter, & his conformiter dico, remittere offensam, vltionem non expetere, sed dato animo calumnias ab aliis sibi irrogatas superare, absit vt tibi hoc vetatur dedecori, quinimo nihil maiorem tibi conciliat honorem, & te reddat illustriorem aut nobilior. em in oculis nedum Dei tui sed totius vniuersi. Confitemur hæc attentius sumpto argumento, quod Logici vocant, à priori. Ex propria rerum definitione. Quid est honor? Eum definit Philo-

D. Tho. sophus cum Dno Thom. *Est notitia clara cum laude.* Subtiliter declarat hæc definitio commune proverbium, quo honorent dicimus, bonum odorem: qua phrasi etiam vsus est Diuus Paul. *Christi bonum odor sumus Deo.* De prompta metaphora ex orto seu florilegio. Hortum tibi imaginare pulcherrimis & odoratissimis floribus versantem; spirant lilia, rose, viola, narcissi, caryophyllon, cinamomum, animonium &c. perflat ventus Euris flores, illos colligis, fasciculum tibi componis, naribus apponis, exclamas: proliquam gratus, quam suavis, quam sanus odo: Altera intrat puella, & similiter sibi fasciculum compingit ex diuersis aromatum speciebus, pailillo, Zibetho, taste, nucæ odorata, musco, ambare, rosarum puluere &c. ignem admouet, ex quibus odor plane caelestis exhalatur, gaudet, applaudit: hem; quis vquam talem percepit odorem?

VII. Eodem modo hominem tibi propone, qui floridus hortus, omnium virtutum, seu florum speciebus adornatur, qualem Diuinus ille sponsus sponfam suam extollebat; pius est, honestus, deuotus, misericors, castus, diuino cultui addictus, iustus, amabilis: flores hos ventus quidam perflat ex huius & illius ore procedens verba sunt hæc, quibus colloquuntur de illo, hic & alibi, quæ ad notitiam huius ac illius perueniunt; quibus illum præ cæteris extollis, deque eo multa & illa quid em bona deprecas? hoc est honor.

Vitam hominis recte composueris ac omnium fasciculo ex omnibus aromatum seu virtutum speciebus collecto: incenditur, quando inter homines versatur, perflat vnus, perflat alter, multa circumferuntur laude digna: illico suauissimus illarum rerum odor percipitur, quo omnibus homo redditur admirabilis, gratus, inter sidera statuendus: Hoc dixeris esse hono-

rem, Hinc primum collige nullam verum dari honorem, nisi vbi veræ florent virtutes; ex illis enim tantummodo gratus exhalatur odor; vbi vero vitiorum herba malum redolent: non gratum, non sanum spirant odorem, sed fetorem nulli ferendum, pestilentem. Hinc D. Aug. educit rationem cur Romani tanto iudicio in virtutum moralium laborauerunt exercitio, Erat eorum studium, fidem hominibus certam seruare, erga Deos suos, incensuratum religionis cultum, in Republica iustitiam, in exercitu & bellis fortitudinem, in subditos clementiam. An forte ista egerunt in obsequium Dei, & meritum vitæ æternæ? minime genium: nec vitam æternam quidem nouerant. Sed ea faciebant, (ait D. August.) quia erant honoris avidissimi, quem nouerant se non posse adipisci, nisi tantum præclarioribus virtutum facinoribus. Dem infert D. Aug. sapienter dixisse Ciceronem primū omnium desiderium in mente Principis procurandum esse, honoris ambitionem: *Princeps auidius est gloriæ cupiditate.* Hoc enim gloriæ desiderium, eum a vitis deterrebit, & ad virtutum exercitium ahortabitur: cum illud tantummodo ei possit conferre & veram gloriam, & stabilem honorem.

Hinc discet secundo qua triuina appendendus tibi sit honor, & quomodo tibi sciendum quæ & eius essentia, & quid de decus, hinc enim errorem notat Spiritus. S. in mundi cultoribus, qui sepius dicunt honorem, infamiam, & infamiam, honorem. *Nec indicauerunt honorem antiquarum sanctorum.* Ibi solummodo verus honor reperitur, vbi Dei lex obseruatur, & virtutes exciuntur: vbi vero hæc deficiant, & regnant vitia, honor esse non potest: cum bonus odor efflare non possit nisi ex odoriferis floribus: ex ferentibus enim & grauioris qualitatis, fetor pestilens & intolerabilis exhalatur. Hoc luce clarius exposuit D. Paul. *Gloria, honor & pax omni op vniuersum.* Expressit hoc idem Spiritus S. hæc sententia: *Memoria iustitiarum laudibus: hinc autem impiorum patrefecer.* Quis his libris honoratur historiarum? quis fetor tam execrabilis exhalatur legenti crumina Cain; scelera Saul, atrocitatem Herodis, iniustitiam Pilati, & aliorum iniquitates? quis odor tam sanus, tam gratus rei oluenti fastus Dauid; Iob; S. Pauli, S. Antoni, S. Francisci, S. Dominici P. N. *Memoria iosa in compositionem odoris sacra opus figuratari.* In omni ore quasi mel dulcorabitur.

Hinc discet secundo qua triuina appendendus tibi sit honor, & quomodo tibi sciendum quæ & eius essentia, & quid de decus, hinc enim errorem notat Spiritus. S. in mundi cultoribus, qui sepius dicunt honorem, infamiam, & infamiam, honorem. *Nec indicauerunt honorem antiquarum sanctorum.* Ibi solummodo verus honor reperitur, vbi Dei lex obseruatur, & virtutes exciuntur: vbi vero hæc deficiant, & regnant vitia, honor esse non potest: cum bonus odor efflare non possit nisi ex odoriferis floribus: ex ferentibus enim & grauioris qualitatis, fetor pestilens & intolerabilis exhalatur. Hoc luce clarius exposuit D. Paul. *Gloria, honor & pax omni op vniuersum.* Expressit hoc idem Spiritus S. hæc sententia: *Memoria iustitiarum laudibus: hinc autem impiorum patrefecer.* Quis his libris honoratur historiarum? quis fetor tam execrabilis exhalatur legenti crumina Cain; scelera Saul, atrocitatem Herodis, iniustitiam Pilati, & aliorum iniquitates? quis odor tam sanus, tam gratus rei oluenti fastus Dauid; Iob; S. Pauli, S. Antoni, S. Francisci, S. Dominici P. N. *Memoria iosa in compositionem odoris sacra opus figuratari.* In omni ore quasi mel dulcorabitur.

Ex hoc principio descendamus ad rem pro-

passam? Si honor constare non possit, nisi vbi virtus viget nec esse honor potest, vbi illa exultat & multo minus vbi regnant vitia. Videatur in quo virtutes florent: in illo, qui diligit inimicos, qui iniuriam sibi illatam dimittit, & beneficit eis, qui eum oderunt: an vero in magnanimo, qui totus vindictæ calamitatum lumenda incumbit? In eo, qui diligit inimicum, qui ob amorem Dei ignoscit calumniatori, quas non virtutes reperies? Fidem viam cum credat Evangelio. Spem qua Deo confidit, sibi ea mentura fore remittenda peccata, qua sibi obrectanti eadem remisit: Regnam virtutum charitatem, timorem Dei, religionis cultum, legis obedientiam, patientiam, mortificationem in propriarum passionum, reuerentiam erga Divina precepta. In eo qui aut vltionem petit, aut de ea petenda agit, quæ vitiis reperias execranda? M. Illo scelera, impatentiam, iram, choleram, furorē, praecipitationem, sus motibus inordinatis subiectonem, ac si foret serpens vel ferocissimum b. tum. O hium Divina legis contemptum Dei, vix vllam reuerentiam, peritiam, blasphemias &c. In remittendo igitur offensam, ignoscendo inimicis, patienter diſſeria sufferendo, veri consistit honoris essentia, & in his contrariis macula, dedecus, ignominia. Proinde Christus, nostri sollicitus honoris, hæc mandat: Ego autem dico vobis: diligite &c. q. d. Me vestri honoris magis cura sollicitat, quam vos ipsos, & omnes vos opto tam illustres, ut in celo ad Regiam positus euehi dignitatem: quocirca vobis precipio vt diligatis inimicos, exerceatis mille opera virtutum, qua huic precepto connectuntur.

§. 8. Hæc est fortitudo maxima, iniuriarum oblitio: vt patet in Deo & Davide.

31 **A**dhuc minutius bellum hunc commanducemus vt prædicta lucide perspicias. Vos interrogo: cur vobis deus videatur vltionem expolere ab eo, qui te offendit, & maculam cont. ahi ex calumniarum surda mutaque patientia, aut ex eo quod manus opprobrii la. cellu, non exeratis violentas? Respondebis: quia eo ipso, quo hoc agis, cedis arcuæ, te turpiter deuctum faceris: imbecilles vires tuas prodas, animum proiectum, vitem. inualidum, vtor demq; inferribilem, exanguem. Ex eodem ego principio tibi probabo prædicta. Hoc tibi

1. Deus vt cordes repellat.

persuade, Deo non placere pusillanimes, homines vecordes, lepores galeatos: quinimo sibi adscripsit imperie ritos, inuidos, qui nulli contrario terga vertant, qui mundum totum oppugnant, ad omnem euentum, & ad casus serendos, omnemque fortunam stabiles, & paratos. Hoc manifeste declaravit, dum ait, se milites conquirendo celo conscribere, non alios, quam fortissimos, quos vocat violentos: extrema enim tali negotio vires exquirentur. Regnum celo. in vim patitur, & violenti rapiunt illud. Verum & in lege veteri oderat ad eo Deus pusillanimes & exangues, vt legem itauerit, vt ante militum congressum in prælium, præconis voce proclamaretur: Quis est homo formidulosus, & corde paululo vadat & reuertatur in domum suam. Num vero tu illum fortem prædicas, qui calumniatorem proſeruit, & alapam altera alapa confringit, pedibus suis in se assurgentem, densum conterit: Et sic de fortitudine, & hominis magnanimitate fers iudicium, sicut de robore animalium, hæc enim deprimis, vt languida, quæ viso holle terga vertunt, lateras quarunt, & ex pusillo corde nasci canem à cane demoderi, nec dentem denti opponere, & equum ad tauri conspectum trepidare. Pueris per. Fortitudo spicuum est, quod Spiritus S. dixit: hæc esse do max. omnium maximam fortitudinem, v. Notram ma. v. Ho sui ipsius, & male ordinatarum passionum ob. tia est sui ipsius.

Hoc verbis illis significauit, vt notat D. Greg. D. Greg. gor, a qua legimus. b. Melior est patiens vtro foris a Ho. 18. & qui dominatur animo suo, expugnatorie Vrbum, in Ezech. Huius rationem dicunt D. Chyff. & D. August. & Ho. 35. d. D. Greg. e. Qui maiori contra hominem pol. lent robore, & fortioribus instant viribus ho. & 3 p. ftes, & atrocius suscitant bellum, ne credas esse Past. ad. aduersarios exercitus, aut externos inimicos, monu. 10. sed proprias passiones in anima exurgentes, Pa. b. Pro. 16. tet hæc veritas (ait D. Aug.) quia inter illustri. 32. res duces, quos orbis celebrant, multas est c. Ho. 1. de inuenire, quorum fortitudo deuicit exercitus Saule & copiosissimos, occupauit vrbes munitissimas, David, Regna & pronincias labegit eo tamen non per. d. & l. 1. uenerunt, vt proprias passiones seu affectus de. de cum. a. bellarent. Prestrauit David Gigantem, (ait c. 1. & D. Ambros.) porro affectum cordis sui deuan. Epist. 5. tem non compressit, qui cum ex conspectu e. Loc. 11. Bethabee deiecit; obtinuit illustrissimos in im. 1. Reg. 18. phos: Perussit David decem millia, & percussit 4. cum mulieris vnus affectus. In Para. 2.

Ita notat D. August. ex Cicerone, Iulium doxis de Cesare non omnimoda laudatum fortitudine Cesare. licet

May. 11. 12.

Dent. 25. 8.

H.

D. Greg.

Ho. 18.

Ezech.

Ho. 35.

Euang.

3 p.

monu. 10.

Pro. 16.

Ho. 1. de

Saule &

David,

d. & l. 1.

de cum. a.

c. 1. &

Epist. 5.

Loc. 11.

1. Reg. 18.

4.

In Para. 2.

Cesare.

licet

